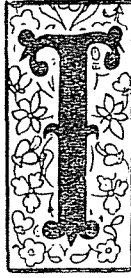

EKONOMİ ve ENERJİ

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı

P.A.O. yurdumuzun petrol kaynaklarını tesbit eden, bulduğu ham petrolü istihsal ve rafine eden; halkımızın hizmetine sunan yegâne ulusal, dev teşekküldür.

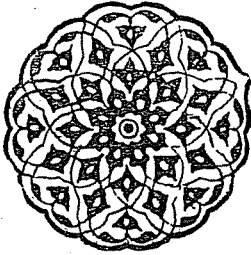
1954 yılında kurulan T.P.A.O. sermayesini 1968 de 1 milyar TL. na çıkarmış ve yeraltı servetlerinden olan ham petrolün değerlendirilmesinde ve yan tesislerinde başarılı ve azimli çalışmaları ile temayüz etmiştir.

1967 yılında 22.468 metreye mukabil 1968 yılında 34.537 metre arama ve tesbit sondajı yapılmış olup, aramaya açılan kapalı bölgelerde 1969 yılında yapılacak arama ve tesbit sondajları çok daha büyük rakamlara ulaşacaktır.

1955 yılında istihsal edilen 179 bin ton ham petrole mukabil, 1968 yılında 1.025 bin tona ulaşmıştır. T.P.A.O.'nun keşfettiği ve hâlen işlettiği 6 petrol sahasında istihsal edilen ham petrol, yurdumuz istihsalinin %33'üne tekabül etmektedir.

T.P.A.O. istihsal edilen ham petrolün rafine edilip kullanılır hale gelmesi içinde gereken önemi vermiştir. Hâlen faaliyette bulunan Batman ve İpraş «İstanbul Petrol Rafinerisi A.O.» rafinerilerinin yanında İzmir Rafinerisi inşaatına başlamış olup, 1969 yılında Karadeniz Rafinerisinin temelini atacaktır.

Batman Rafinerisinin 700 bin ton kapasitesi 1970 de 1 milyon tona çıkarılacak, 2,2 milyon ton kapasite ile çalışan İpraş Rafinerisi de 1970 da yılda 5,5 milyon ton kapasite ile çalışacak şekilde tevsi olunacaktır. 1967 de inşasına başlanılmış olan İzmir Rafinerisi 800 milyon TL. yatırımla 1971 de 3 milyon ton kapasite ile faaliyete başlayacak ve yer etüdüleri tamamlanmış olup, 1969 yılında temeli atılıp 1973 de 3 milyon ton kapasite ile faaliyete geçecek Karadeniz Rafinerisi içinde 650-700 milyon TL.

yatırım yapılacaktır.

1968 yılında 6,1 milyon ton olan rafineri kapasitemiz, yurdumuzun hızla artan istihlakini karşılayabilmek için 1978 de 26 milyon tona yükseltilecektir.

Petrol nakliyatında yurdumuzda bulunan 650 km.lik boru hattının 610 km.sinin sahibi ve işleticisi olmakla TPAO başta gelmektedir. 495 km. uzunluğunda olan Batman-Dörtüol boru hattı ile taşınan ham petrol 1968 de 2,5 milyon tonu aşmıştır.

TPAO petrole ilgili faaliyetlerinin yanında Türkiye'nin kalkınmasının ana unsuru olan sanayi kolunun muhtaç olduğu bol ve ucuz enerjiyi temin etmek gayesi ile memleketimize tabii gaz ithal edebilmek için hızla ilerleyen çalışmalar yapılmaktadır.

Bu tabii gazın nakli için kurulacak tesis, Irak'ın Basra mevkiinden başlayacak, İstanbul'a kadar uzanan 2.324 km. uzunluğunda

ve ortalama 75 cm. çapında bir ana boru hattı ile 554 km. lik ek kolları, pompa istasyonlarından meydana gelecektir.

Tabii gaz boru hattı projesinin inşasına 1969 da başlanabilmesi için çalışmalar yapılmakta olup, proje 4.5 milyar TL. bir yatırımla tamamen bitirilmiş olacak ve 33 ayda tamamlanabilecektir.

TPAO 1966 yılında Petro-Kimya sanayinin kurulması için Petkim A.Ş. tesisleri inşaatına başlamıştır. Petkim A.Ş. plastik maddeler, sentetik lifler, sentetik kauçuk, deterjanlar, ve diğer kimya maddeleri imal edecektir.

TPAO ayrıca İpraş, İpragaz ve Isilit tesislerinde hissedar ve kurucudur. İnşa halinde olan Petkim A.Ş. tesisleri hariç bu üç şirketin 1968 yılı kârları toplamı 128.6 milyon TL. dir.

ŞEYBÂNÎ'NİN SİYER'İ

● Baştarafı 26. sahifede

fedeki kıymeh, fiyat değil, değerdir; semen (s. 301) değer değil, fakat fiyattır; aynı sahifede azadetme 'itk' dir; yoksa 'utk' değildir; zekat «sadaka» değildir; çünkü sadaka ne zaman ve mevzu bakımından farzdır ve ne de vasıf bakımından muayyendir ki bütün bunlar bir devlet vergisinin hususiyetleridir; zekat hakikatta, gayr-ı müslimler tarafından ödeneñ vergiler hılafına, bir müslümanın devletine ödediği bütün vergileri ifade eder.

Bitirirken cizyenin kısmen ilgasının Fransa kralıyla yapılan türk anlaşması tarihine dayandığı söylenmiştir (s. 64). Mesele çok eski zamanlara gider. Ebû Yüsuf, Kitâb'ul-Harâc'ında halife Ömer'in «Benû Tağlib'in cizyesini ilga ettiğini» söylemekte sarıhtır. Oun sürüler ve ziraat vs. hususlarda müslümanlardan aldığı zekatın iki katını alması yanlış yola sevketmemelidir; zira aynı şey bütün zimmler için normaldir; Hz. Ömer'e tanınacak yegane şey, Benû Tağlib'le ilgili olarak zekatın tabirini kullanmış olması ve siyasi sebepler dolayısıyla cizyeden tamamen vazgeçmesidir; başka bir şey değildir (6).

(6) Khadduri'nin bu neşri hakkında küçük bir tanıtma yazısı için bakınız: TIBAWI, A.L., The Islamic Law of Nations: Shaibânî's Siyar, by Khadduri, The Islamic Quarterly, London, vol. XII, Nr. 3 (July and sept. 1968), s. 121.